

LITTERATURA
Serpentium
JAARGANG 33 NUMMER 4

thema nr. **WATERSLANGEN**
special **WATERSNAKES**

EUROPESE SLAGENVERENIGING - EUROPEAN SNAKE SOCIETY

INHOUDSOPGAVE

■ ARTIKELEN

Beginnerservaring met het houden van kousebandslangen _____	182
Wouter Nieuwenhuis	
Piebald kousebandslang _____	188
Jeff Benfer	
Overvloed aan morphs (rastypen) bij kousebandslangen _____	193
Jeff Benfer	
De roodstreeplintslang <i>Thamnophis proximus rubrileatus</i> _____	199
(ROSSMAN, 1963) in het wild en gevangenschap	
Steven Bol	
Mijn eerste ervaringen met kousebandslangen _____	221
Niels van Dalen	
Mijn ervaringen met <i>Erythrolamprus poecilogyrus reticulatus</i> _____	227
Erwin van Goethem	
<i>Storeria dekayi limnetes</i> (BOUNDY et al. 2012). _____	236
Erwin van Goethem	
Slangen om verliefd op te worden _____	246
Marc Krikke	
Hoe ik mijn kousebandslangen (<i>Thamnophis</i>) voer... _____	255
Fons Sleijpen	
Terrariumervaringen met de geruite kousebandslang _____	281
(<i>Thamnophis marcianus marcianus</i>)	
Paul Storm.	
Meer plezier met robuuste waterslangen van het geslacht <i>Nerodia</i> _____	294
Paul Storm.	
De ringslang in de Nederlandse pers in vroeger tijden (1618 - 1897) _____	309
A.A. Verveen	

■ RUBRIEKEN

Voorwoord _____	180
Literatuur: Kofron, C.P., 1978. Foods and Habitats of Aquatic Snakes _____	316
(Reptilia, Serpentes) in a Louisiana Swamp	
Boekbespreking	
<i>Mertensiella</i> Volume 18: 'The Dice Snake, <i>Natrix tessellata</i> : Biology, _____	318
Distribution and Conservation of a Palearctic Species'	
Paul Storm	
Index _____	323

CONTENTS

■ ARTICLES

Beginners Experience with keeping gartersnakes _____ Wouter Nieuwenhuis	182
Piebald eastern gartersnake _____ Jeff benfer	188
Plethora of Morphs in Garter Snakes _____ Jeff Benfer	193
Redstripe Ribbon Snake <i>Thamnophis proximus rubrilineatus</i> _____ (Rossman, 1963) in the wild and in captivity Steven Bol	199
My first experience with keeping garter snakes _____ Niels van Dalen	221
My experiences with <i>Erythrolamprus poecilogyrus reticulatus</i> _____ Erwin van Goethem	227
<i>Storeria dekayi limnetes</i> (BOUNDY et al. 2012). _____ Erwin van Goethem	236
Snakes to fall in love with _____ Marc Krikke	246
How I feed my garter snakes (<i>Thamnophis</i>)... _____ Fons Sleijpen	255
Experiences with the chequered Garter snake _____ (<i>Thamnophis marcianus marcianus</i>) Text and pictures: Paul Storm.	281
More fun with robust Water Snakes of the Genus <i>Nerodia</i> _____ Paul Storm	294
The Ringed Snake in the Dutch press in bygone times (1618 - 1879) _____ A.A. Verveen	309

■ COLUMNS

Foreword _____	181
Literature: Kofron, C.P., 1978. Foods and Habitats of Aquatic Snakes _____ (Reptilia, Serpentes) in a Louisiana Swamp	316
Book Review <i>Mertensiella</i> Volume 18: 'The Dice Snake, <i>Natrix tessellata</i> : Biology, Distribution and Conservation of a Palearctic Species' Paul Storm	318
Index _____	323

VOORWOORD

Toen de redactie in het begin van 2013 begon te werken aan het vijfde deel van de serie *Herpetologische Bundels* - een bloemlezing over waterslangen waarvoor maar liefst 26 jaargangen van *Litteratura Serpentium* nodig waren - bleek pijnlijk hoe onderbedeeld de aandacht voor deze bijzondere slangen al die jaren is geweest. En dat, terwijl er zo veel slangenhouders met juist deze leuke dieren een begin met hun hobby hebben gemaakt. Bovendien blijkt het vooral *Thamnophis sirtalis parietalis* te zijn geweest, die zich mocht verheugen in de toenmalige belangstelling, met af en toe een bescheiden zijweggetje naar een nabij familielid.

Het idee om het gebruikelijke themanummer, waarmee de laatste tijd een jaargang van *Litteratura Serpentium* afsluit, er eentje over waterslangen te laten zijn, lag dan ook erg voor de hand. En wat een gelukkige ingeving is dat gebleken! Na een eerste, algemene oproep en een wat direct verzoek aan degenen van wie bekend is dat ze nogal gecharmeerd zijn van waterslangen, dienden de eerste toezeggingen zich al aan. Uiteindelijk heeft dit initiatief geresulteerd in een themanummer dat er zijn mag. Nog niet eerder heeft een speciale uitgave zo'n omvang kunnen krijgen.

Het is een rijkgeschakeerde verzameling geworden. Van het stevige verslag dat de beginnend herpetoloog Niels van Dalen heeft gezet op het uitdagende pad van de slangenhouderij, tot de doorwrochte artikelen met een breed spectrum aan invalshoeken en een rijke cast aan hoofdrolspelers van gepokte en gemazelde herpetologen, soms met een internationale reputatie.

Wij willen alle auteurs van harte bedanken voor hun uitstekende bijdragen, voor het schitterende fotomateriaal en voor de sympathieke wijze waarop de samenwerking met de redactie heeft plaatsgevonden. Een speciaal woord van dank voor de betrouwbare en vakkundige vertalers op wie de redactie tegenwoordig mag rekenen, die eveneens een prachtige prestatie hebben verricht. Sommigen hebben zelfs te elfder ure nog extra vertaalwerk op zich genomen. Het is hartverwarmend om te constateren, dat de Europese Slangenvereniging en *Litteratura Serpentium* bloeien als nooit tevoren.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck

FOREWORD

When the editorial board started working on the fifth issue of the series *Herpetological Collections* in the beginning of the year 2013 - an anthology on watersnakes that required no less than 26 volumes of *Litteratura Serpentium* - it became indisputably apparent how little attention these unique snakes received during all those years. Nevertheless, many snake breeders chose these fantastic animals in particular to start their hobby. Especially *Thamnophis sirtalis parietalis* seemed to receive this interest. Only every once and a while a closely related species shared the attention of snake breeders.

Accordingly, the theme issue, traditionally released as the closing issue of a volume of *Litteratura Serpentium* during the past years, was dedicated to watersnakes. And what a bright idea this proved to be! Following a first general call to contribute and a more straight forward request for submissions to renowned watersnake enthusiasts, the first contributions were submitted. Eventually this initiative resulted in a splendid theme issue. This is the first time that a special edition is so elaborate.

The result is a richly varied issue. The contributions range from the tedious report written by the starting herpetologist Niels van Dalen during his challenging journey in snake breeding to elaborate articles which include a broad variety of approaches and protagonists. The latter are seasoned herpetologists of which certain have an international reputation.

We would like to pay our gratitude to all authors for their excellent contributions, the fantastic pictures and the congenial collaboration with the editorial board. We owe some special acknowledgements to the reliable and skilled translators presently assisting the editorial board. They also have delivered an outstanding performance. Some of them took care of additional last minute translating. It is uplifting to notice that the European Snake Society and *Litteratura Serpentium* seem to flourish as never before.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck

ESV-UITGAVEN/ESS-EDITIONS

Verschenen in de serie Herpetologische Bundels:

- Herpetologische Bundels deel 1:
Marcel van der Voort,
Adders onder het gras!
Over slangen in mythen en verhalen.
Een bloemlezing van cultuurhistorische artikelen zoals in de jaargangen 13 t/m 31 in *Litteratura Serpentina* zijn verschenen.
€ 17,50.
- Herpetologische Bundels deel 2:
Ziekte en gezondheid bij slangen,
deel 1. Een bloemlezing van 'medische' artikelen uit de jaargangen 1 t/m 10 van *Litteratura Serpentina*.
€ 27,50
- Herpetologische Bundels deel 3:
Ziekte en gezondheid bij slangen,
deel 2. Een bloemlezing van 'medische' artikelen uit de jaargangen 12 t/m 25 van *Litteratura Serpentina*.
€ 29,50
- Herpetologische Bundels deel 4:
Ron Bronckers, *Adderjagers*.
Portretten van een verdwenen beroep.
€ 17,50
- Herpetologische Bundels deel 5.
Waterslangen.
Bloemlezing van artikelen over waterslangen uit de jaargangen 1 t/m 30 van *Litteratura Serpentina*.
€ 15,-

Binnen Nederland te bestellen door het juiste bedrag + € 2,50 over te maken op Postbankrekening 4438855 van de penningmeester van de Europese Slangenvereniging te Brunssum, onder vermelding van de titel van het gewenste deel. U krijgt uw exemplaar dan thuisgestuurd.

Kunt u wachten tot de Slangendag?
Bestel nu en haal uw exemplaar
t.z.t. af bij de verenigingsstafel.

Published in the series Herpetological Volumes:

- Tome 1: Marcel van der Voort,
There's a snake in the grass!
About snakes in myths and stories.
€ 17,50
- Tome 4: Ron Bronckers,
Viper hunters!
Portraits of a vanished profession.
€ 17,50
- Tome 6: A.A. Verveen,
The behaviour cycle of the Boa constrictor. To be published half 2014.
Price unknown.
More information in the next issue.

You can order a copy by paying the price of the book + € 6,50 to bankaccount 4438855 of the treasurer of the ESS, Brunssum, The Netherlands.

